

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Udrag fra Skyggebilleder

Citation: Andersen, H. C.: "Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831", i Andersen, H. C.: *Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831*, udg. af Johan de Mylius, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, i samarbejde med Nyt Dansk Litteraturselskab, 1986, s. 43. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-andersen01val-shoot-idm139649682691632/facsimile.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Skyggebilleder af en Reise til Harzen, det sachsiske Schweitz etc. etc., i Sommeren 1831

Jeg husker nok, hvorledes jeg ogsaa selv, som Lille, ikke havde bedre Idee, og hvorledes jeg især grundede over hvad Sprog en Konge og Dronning nu egentlig talte; thi de kunde jo neppe tale, som vi andre simple Mennesker, da jeg derfor engang digtede en Comedie, hvori der kom saadanne to, mægtige Vasner før, grundede jeg længe, til endelig et Lys gik op for mig. Jeg tog da nogle Ordbøger, skrev et Ord ud af en, og et af en anden, og sammensatte nu et Slags Cauder-veisk af Dansk, Tydsk, Fransk o.s.v, som jeg lod min Konge tale, thi jeg tænkte, saadan en Mand maa kunde mange Sprog, og altsaa vise sig med lidt af hvert! Gud veed hvad den lille Pige her tænkte om deres Sprog, hun glemte i det mindste ganske sit, ved at see saa mange Kei-serer paa engang.

Da jeg gik igjennem Gaderne saae jeg paa flere Huse Madonna med Barnet, men mange Steder vare de overkalkede som Muren. Der laae mig noget Veemodigt i, saaledes at see disse halv forfaldne Steenbilleder, der stode mig som Mumier fra en svunden Tidsalder; ogsaa de have engang levet og hersket, skjønt fremsprungne i denne døde Steen. Det var mig ogsaa, som de hvidskede: »Det er ikke nu som før, da Keiseren og Folket boiede sig for os! men Goslar er heller ikke som før, Kronen er her falden af mit og Keiserens Hoved!»

En større Varighed have dog disse døde Masser, tænkte jeg, da Byen laae bagved mig og jeg stod for første Gang ved et Bjerg. Det var *Rammelsberg*, bekjendt ved sit Bjergværk, i hvilket der skal være mere Bygningstømmer end i alle Husene i *Goslar*. Hele den Side, der vendte imod Veien, bestod meest af Schiffersteen, hvorved Bjerget fik mig Udseende af en uhyre Bygning, der var afbrændt og styrtet sammen. Luften selv havde noget svovlet, brændt ved sig, og Vandet, der gjennem Afløb kom ud af Bjerget, hvor det var benyttet, saae ganske ockerguult ud.

Den norske Bonde kalder den tykke, blaa-hvide Taage, der tidt staaer indsluttet mellem Bjergsiderne: »*Ulddotiers*», og jeg veed intet Navn der er mere characteristisk; det saae virkelig ud, som en uhyre Masse af den finest kartede Uld, var blæst ind i den dybe Huulvei og laae der, op over de mørke Graner.

Hvor man stiger ned i Bjergværket gik en Deel unge Arbeidere og trillede de raac Ærtsmasser ud i en gravet Fordybning; vi fik en Fører, han tændte sin Lampe, aabnede nu en stor Dør og – jeg følte mig ganske underlig om Hjertet – vi traadte ind. Et lille Stykke endnu var

Gangen Muurværk, men snart hvælvede sig kun de kantede Fjeldstykker rundt om; vi steg dybere og dybere ned. Bjergmænd med deres Lamper mødte os; »Glück auf!» var den gjensidige Hilsen, medens Alt rundt om var stille som i Graven. Gangene her syntes at være af Malm; Ertset skinnede snart grønt, snart kobberrødt frem i Stenen. En Kjøbmand fra *Goslar* var fulgt med mig, jeg holdt mig fast til ham, skjøndt der kun var et smalt Bræt at gaae paa. Vi maatte lidt bøie os ganske dybt for de nedhængende Fjeldblokke; den ene Gang krydsede den anden, og Føreren syntes ofte at blive reent borte for os. Med eet brusede det over vore Hoveder, det var, som hele Bjerget styrtede sammen. Jeg sagde ikke et Ord, men knugede mig fast til min Ledsager, der nu fortalte mig, at det var en Sluse oven over man aabnede, der satte et Hjul i Bevægelse, hvorved Ertstykkerne bleve heisede op fra de nederste Gruber.

En Afgrund aabnede sig ved Siden af os. Vi kunde ved Lampelyset ikke oversee det hele, store Hjul, som Vandet brusede ud over. Jeg veed ikke ret om dette eller de store Grotter, hvor Ertset blev arbejdet løs ved Ild, var mig det mest Maleriske. De røde Flammer sloge høit iveiret og belyste de sorte Bjergmænd rundt om; jeg lænede mig op til Klippevæggen og begyndte at vænne mig til den fremmede Verden, der just var skjøn ved sin hele Frygtelighed.

Det er dog en underlig Modsætning der er imellem Sømandens afveklende og Bjergmandens eensformige Liv. Med svulmende Seil flyver han over det herlige Hav fra Kyst til Kyst; lystigt vrimler det i den fremmede Havn af travle Mennesker. Snart blæser der en Storm, saa Masten styrter og Skibet kastes som et Legetoi omkring af de stærke Bølger, snart er det igjen blikstille, og han hviler sig høit oppe i Mastkurven og seer ud i det grændseløse Rum, mellem Hav og Himmel. For Bjergmanden derimod glider den ene Dag som den anden. Dybt nede i den sorte Grube sidder han ved sin Lampe og hamrer Ertset ud af Bjerget, stille og halvdunkelt, som her i hans Hjem, bliver det ogsaa i hans Indre; kun Søndagen bringer nogen Forandring, da tager han en bedre Dragt paa, gaaer i Kirke og seer Solen skinne mildt ind i den og i sit Hjerte. Maaskee kommer han ogsaa om Eftermiddagen ind til *Goslar*, hører der Aviserne, og tænker saa paa, hvor underlig Folk storme derude i Verden; vil maaskee ogsaa, dersom han endnu er ung, flyve derud og tumle sig imellem de andre, – men Mandag sidder han dog atter dybt nede i Gruben ved sin Lampe